

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Олійник О.М.

асистент,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ШЛЯХИ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ТЕАТРАЛЬНОЇ СТУДІЇ

Однією з найважливіших потреб, що визначає сенс життя особистості є прагнення реалізувати свій творчий потенціал та потребу в самореалізації. До провідних психолого-педагогічних проблем, вирішити які покликана сучасна система дошкільної освіти, відносять здатність особистості до творчої самореалізації (Б.Г. Ананьєв, І.С. Кон, О.Н. Леонт'єв, А.В. Петровський, М.Г. Ярошевський) та формування потреби в самореалізації (Л.С. Виготський, П.Я. Гальперін, О.М. Леонт'єв, А. Маслов) [2, с. 93].

Визнання дитини, як самоцінної особистості, що вирізняється індивідуальним розвитком, потребою в самореалізації, передбачає створення сприятливих умов для активізації цього процесу та сприяння саморозвитку та самовихованню. Педагогічний супровід процесу творчої самореалізації дошкільника передбачає створення спеціального середовища, орієнтованого на поетапне збагачення творчого потенціалу дитини, розвиток її здібностей, а у результаті на самореалізацію власної концепції життєтворчості.

Вважаємо за необхідне наголосити на створенні спеціальних умов, які сприяють успішній творчій самореалізації дитини:

– атмосфера зацікавленості, психологічного комфорту та емоційної безпосередності, як на організованих так і в самостійних видах життєдіяльності;

– театральньо-ігрове середовище, яке сприяє творчому саморозвитку та комплексному впливу на емоційно-чуттєву сферу дошкільника;

– врахування вікових і психофізіологічних особливостей розвитку;

– надання свободи вибору виду діяльності та тривалості зайнятості дитини;

- ненав'язлива, доброзичлива допомога з боку дорослого;
- формування емоційної культури, як складової загальної культури дитини [3, с. 12].

Дослідження доводять, що в дошкільному віці закладаються основи емоційно-етичної культури особистості. Актуальність проблеми виховання емоційної культури пояснюється соціальною затребуваністю особистості, здатної до творчої самореалізації. Взаємодія дитини і культури, на думку Л.С. Виготського, складається як двосторонній зв'язок: з одного боку, в процесі свого розвитку дитина осягає цінності культури, вони «вростають» в її психіку, а з іншої – відбувається «вростання» самої дитини в культуру. У багатствах культури, накопичених людством, передається досвід, який стає особистим надбанням в результаті його творчого присвоєння. М.С. Каган писав, що чим багатший досвід склався у індивіда, в процесі його залучення до культури, і чим він людяніший, тобто духовний, тим вище рівень його культури [1, с. 68].

Практика переконує, що театральна-ігрова діяльність – одна з найважливіших засобів розвитку емоційної культури, здатності до співчуття та співпереживання. Аналіз публікацій свідчить про те, що проблема використання театралізованої діяльності як повноцінного та ефективного засобу педагогічного впливу на розвиток особистості дитини усвідомлюється педагогами та психологами минулого та сучасності. Зокрема, Л. Артемова, Р. Жуковська, О. Кононко, О. Козлюк, І. Луценко, Л. Макаренко, Д. Менждерицька, Г. Михайлова, Г. Марчук, С. Русова, М. Шуть, Л. Загородня, С. Титаренко у своїх дослідженнях на перше місце висували проблему педагогічної цінності театралізованої діяльності, різні аспекти значення театру у вихованні дитини [4, с. 234].

Саме тому, особливого значення у творчій самореалізації дитячої особистості приділяємо театру, оскільки театр забезпечує життя дитини в світі краси, гри, казки, музики, фантазії, що сприяє становленню дитячих характерів, особистості в суспільстві. З огляду на це, особливого значення набуває питання модернізації освітнього процесу, пошуку нових шляхів до організації педагогічної діяльності, яка має відповідати запитам сучасності та спрямовуватися на розвиток у дитини творчої самореалізації.

Враховуючи все вищезазначене, у пошуках нових ефективних шляхів, ми у дошкільному навчальному закладі, акумулювали гуртки художньо-естетичного спрямування у сучасний вид роботи – театральну студію.

При організації роботи театральної студії враховуємо наступні цілі творчого розвитку дитини:

- формування основ емоційної культури;
- розширення уявлень про взаємодію різних видів мистецтв, про їх взаємопроникнення, образну природу;
- стимулювання творчих проявів при створенні художніх образів для передачі своїх вражень, почуттів, що виникають в процесі сприйняття витворів мистецтва;
- формування потреби в творчості, стимулювання процесів саморозвитку і творчої самореалізації особистості засобами художньої творчості.

Система педагогічного супроводу творчої самореалізації дошкільників в умовах організації театральної студії виступає, як комплекс розвиваючих технологій, націлених на допомогу дитині у розвитку творчих здібностей, комунікативних навиків, формуванні світогляду та світосприйняття.

Зміст роботи театральної студії полягає в реалізації творчого потенціалу кожного вихованця, наданні можливості усім учасникам проявити себе, опанувати основами акторської гри та перевтілення. Особливістю діяльності студії є синхронізована робота творчого тандему музичного керівника та практичного психолога, яка розподілена на стрижневі завдання: основи акторської майстерності, основи режисерських умінь, майстерність ляльководіння, формування почуттів та емоційної культури дошкільників, виховання гармонійної, творчої особистості.

Велику роль в діяльності театралізованої студії відіграють міні-заняття з практичним психологом, в арсеналі якого психологічні вправи спрямовані на самореалізацію та розвиток емоційної компетентності дошкільників. Використання в репетиційній роботі релаксаційних вправ, ігор-імітацій, психогімнастики, вправ-емпатій, тренінгів, етюдів, в яких персонажі переживають радість, прикрість, сум, гнів, сором, здивування, вдячність сприяють розвитку емоційного резерву та творчої самореалізації кожного маленького актора.

Перехід від звичайного стану в стан ролі, та з однієї ролі в іншу обумовлений гнучкістю уяви дитини та її відчуттям віри в умовну дійсність гри (Г. Михайлова, Н. Михайленко, І. Румянцева). Маленькі діти – чудові актори: варто будь-кому одягнути елемент якогось костюма, як він відразу ж входить в образ. Дитяча уява переносить дитину в іншу площину буття, наділяючи її новими, недосяжними в реальному житті можливостями. Діти навчаються «приміряти» на себе

різні ролі, володіти своїм голосом, тілом, розуміти емоції та поведінку інших, імпровізувати, розвивають творчі здібності [5, с. 156].

Завдання дорослого полягає в тому, щоб «вдихнути» в театральну постановку життя, сприяти прояву емоційного ставлення кожного учасника до побаченого.

Безпосередня практична робота з дітьми довела необхідність творчої взаємодії таких фахівців як: вчитель-логопед, який вчить володіти голосом, відпрацьовує дикцію, інтонаційний лад, практикує красномовство малюків; хореограф навчає танцювальним рухам, виробляє пластику та пантоміму, розвиває хореографічну імпровізацію в образі; музичний керівник розвиває у дітей ритмічність, займається вокалом, вчить грі на музичних інструментах; вихователь організовує виготовлення декорацій та костюмів, ділиться секретами ляльководіння, формує сценічні рухи, працює над виразністю реплік. Педагогічна команда театральної студії плідно взаємодіє з родинами вихованців враховуючи сучасні тенденції розвитку стосунків між батьками й дітьми щодо становлення творчої особистості дитини. Така мозаїка діяльності студії сприяє розвитку емоційного резерву та майстерності кожного маленького актора.

Виходячи з вищезначеного маємо підстави для висновку, що найбільш сприятливий для цілеспрямованої педагогічної дії період дошкільного дитинства, оскільки саме в цей час інтенсивно розвивається емоційно-чуттєва сфера дошкільника, а художня творчість виступає головним компонентом самореалізації. Саме тому, компетентно організований педагогічний процес, має спрямовуватися на формування художньо-естетичної компетентності, сприяння успішній творчій самореалізації кожної дитини, розвиток якостей, необхідних їй у майбутньому житті для реалізації себе як неповторної індивідуальності. Як свідчить досвід, одним з ефективних підходів організації освітньо-виховної діяльності є творчо організована робота театральної студії, найвагомим показником якої є стійкий інтерес вихованців до театралізованої діяльності, що об'єднує дітей, дає поняття про відчуття партнерства, взаємодопомогу, знімає скутість, сприяє ініціативі, самоствердженню, впевненості, прискорює процес оволодіння навичками публічного виступу, творчій самореалізації, допомагає повірити малюку в себе

Список використаних джерел:

1. Каган М.С. Философия культуры. Становление и развитие / М.С. Каган. – СПб: Лань, 1998. – 448 с.

2. Рябченко И. Формирование потребности в художественно-творческой самореализации детей 5-7 лет в процессе интегрированного музыкального занятия / И. Рябенко // Дошкольное воспитание, 2013. – № 7. – С. 91-96.

3. Березіна О.М. «Грайлик» Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі / О.М. Березіна, О.З. Гніровська, Т.А. Линник. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 56 с.

4. Ворожейкіна О.М. Театр у ДНЗ / уклад. О.М. Ворожейкіна. – Х.: Вид. група «Основа», 2013. – С. 191.

5. Макаренко Л. Все про театр і дитячу театралізовану діяльність / Л. Макаренко. – К.: Шк. Світ, 2008. – 128 с. – (Бібліотека шкільного світу).